

VOKSENOPPLÆRING: Rundt lunsjbordet på Aure voksenopplæring sitter seks av alt sju kursdeltakere. Fra venstre: Mari Thevik, Siri Lund, Frank Øien og Angelina Nordgård med elevene som bor i Aure: Liudmyla Myronova, Tetiana Yaremenko, Iryna Shkovyra, Svetlana Popova, Tetiana Hutsalenko og Olena Vedmenko. Den sjuende eleven på onlinekurset, Zhanna Samsonenko, bor i Stavanger og var ikke til stede da bildet ble tatt.

FOTO: PRIVAT

At vi nordmenn tør å være nysgjerrige og åpne på det vi oppfatter som annerledes. At vi gir selv oss selv muligheten til å få den kunnskapen. For det som oppleves som naturlig i vår kultur, gjør ikke nødvendigvis det for andre kulturer. Vi må bli flinkere til å ordsette den tause kunnskapen og vi må sørge for å få arenaer hvor kultur kan møte kultur.

- Det er ikke hva du ser - men hvordan du ser det, sier Lund, og fortsetter:

- Gjennom å lære det norske språket og kulturen å kjenne, kan de bli en ressurs for seg selv og andre ukrainere som kommer til Norge. Og ikke minst selv være aktive i den såkalte hverdagsintegrasjonen.

Skikk og bruk

Svetlana er glad for akkurat denne bevisstgjøringen.

- Vi er en liten gruppe og lærerne har tid til den enkelte. Kultur er en stor del av kurset, ikke bare språket. Det er viktig at vi lærer oss tradisjoner, skikk og bruk. Det er veldig nyttig for oss, sier hun på ukrainsk, oversatt av flyktning-konsulent Angelina Nordgård, også hun fra Ukraina. Nordgård kom til Norge i 2005.

Mari Thevik er leder for flyktningtjenesten og voksenopplæringen i Aure. Hun er glad for at kommunen prøver ut konseptet med et hurtigløp over ti uker fra NordicID.

- Dette er nytt for oss. Vi hadde ikke ressursene på plass selv, og synes dette var både en spennende og interessant tilnærming til norsk språk og kultur. Uten dette opplæringstilbudet ville flyktningene måttet vente til høsten med språkopplæring. Nå får de et godt grunnlag i det norske språket, noe som gjør dem i stand til selv i større grad å holde kontakt med for eksempel offentlige kontor innen skole, barnehage og helse. Hvis ikke har vi måttet leie inn tolk, og det er dyrt. Så dette er virkelig en vinn - vinn situasjon, sier Thevik, og legger til at de allerede har bestilt samme kurs for flyktningene som kommer i løpet av måneden.

De tre ukrainske kvinnene vi snakker med har også tatt til seg den norske matkulturen, og har fått smake på bacalao, makrell i tomat og brunost. Olena ble invitert på bacalao, noe hun synes er godt. Hun inviterte tilbake på ukrainsk bokhvetesuppe.

- Vi spiser mye varm mat i Ukraina. Vi har varme lunsjer, mens i Norge er

det veldig mye brødiskive, sier hun og ler.

- Matlagning er en stor del av livene våre og har vært med på å forme kvinnekulturen i Ukraina. Vi spiser gjerne middag på restaurant tre ganger i uken. Lunsjen foregår som regel alltid ute på restaurant. Det går ikke i Norge, det er altfor dyrt, sier Iryna.

Takknemlige

De tre kvinnene vil komme med et budskap. De er nærmest overveldet av den gode hjelpen de har fått i Aure.

- Aure kommune er bare best. Men også Norge. Vi har fått så mye hjelp og vi får oppfølging i minste detalj. Jeg har aldri opplevd så mye hjerterom og gjestfrihet - jeg har nesten ikke ord, sier Yrina.

- Jeg vil takke hele Norge og Aure spesielt. Vi har fått mye hjelp, det er det ikke alle som får, sier Svetlana.

- Jeg har møtt bare hyggelige, hjelpsomme og rause mennesker her, tusen takk, sier Olena.

TAKKER: Yrina Shkovyra, Svetlana Popova og Olena Vedmedenko fra Ukraina har fått tilflukt i Aure og deltar på et intensivt norskkurs i regi av NordicID. De takker kommunen og lokalbefolkningen for all hjelpen de har fått.

Aure kommune er bare best. Men også Norge. Vi har fått så mye hjelp og vi får oppfølging i minste detalj. Jeg har aldri opplevd så mye hjerterom og gjestfrihet - jeg har nesten ikke ord.

YRINA

Både Siri Lund og Mari Thevik blir rørt over tilbakemeldingene og må tørke en liten tåre.

- Lokalbefolkningen stiller opp for flyktningene. Det er det ingen tvil om. Her om dagen ble det plutselig behov for barneklær som måtte være klar til bruk. Vi fikk respons tvert og både stallebord og klær gikk i orden. Ellers har folket gitt både barneseter, leker og barneutstyr, sier Thevik.

Flere bedrifter i Aure trenger sårt arbeidskraft. Ett av firmaene som kom raskt på banen da de skjønte at NordicID ville sørge for norsktalende arbeidstakere, var Heimbaka. De sikret seg Tetiana Yaremenko. Fra 1. august møter den 43-årige regnskapsføreren på jobb hos dem. Takket være Aure kommune

som satset på et hurtigløp i språk- og kulturoplæringen, er hun allerede kvalifisert til å starte i jobb. Få måneder etter ankomst til Aure.

- Jeg gleder meg enormt til å starte i jobb, og kunne føle at jeg gjør nytte for meg, sier Tetiana.

Flyktningene selv retter en stor takk til kommunen, som ga dem denne muligheten til å kvalifisere seg for jobb og arbeidsliv. Nå venter resten av kursdeltakerne bare på at jobbtildbudene skal strømme på.

- Vi gleder oss veldig til å komme til Kristiansund i juli og ta to uker med intensivt språk- og kulturbad der. Etter det er vi klare for jobb, sier de seks positive, ukrainske kvinnene i Aure.

SAMLET: Siri Lund (til venstre) og Frank Øien (til høyre) i NordicID, sammen med de seks ukrainske kvinnene som deltar på et intensivt norskkurs i Aure. |

FOTO: PRIVAT

TO KULTURER MØTES: Olena Vedmedenko (fra venstre), leder for flyktningtjenesten og voksenopplæringen Mari Thevik, Yrina Shkovyra, flyktningkonsulent Angelina Nordgård, Svetlana Popova, Mali Lystad i flyktningteamet og Siri Lund fra NordiciD.

tilbud som legger denne pedagogiske metoden til grunn her i Norge. Vi har tatt den i bruk i opplæringsløp for voksne innvandrere - hvor metoden har vist seg meget effektivt, sier Lund.

I immersjon danner språk og innhold en helhet. Elevene lærer det nye språket gjennom å kommunisere på det. Undervisningen konsentreres ikke bare på språk og grammatikk, den gir samtidig et dypdykk i kultur. Dette for å gi kjennskap til leveste, væremåte,

tradisjoner og de uuttalte normene som preger det norske samfunnet.

Kurstilbudet som nå er skreddersydd for flytningene, innebærer åtte uker onlinekurs etterfulgt av to uker immersjonskurs i Kristiansund. Immersjonskurset, hvor elevene bor sammen og går på skole sammen, innebærer undervisning og aktiviteter 15 timer i døgnet i perioden. Totalt 500 timer på ti uker, med et språklig nivå mellom A2 og B1 som resultat. Med oppstart på online-

kurset så snart som mulig etter ankomst til Norge, sørger man for å gi ventetiden og hverdagen et motiverende innhold. Uavhengig av andre faktorer knyttet til bosettingen. Målet er at elevene med denne kunnskapen skal få muligheten til å kvalifisere for jobb og å kunne ta aktivt del i samfunnslivet.

Den tause kunnskapen

Kulturen er kanskje like viktig som å lære seg språket. Noe det finnes mange

LEDERE: Siri Lund i NordiciD og leder for flyktningtjenesten og voksenopplæringen i Aure, Mari Thevik.

eksempel på. En kulturkollisjon er aldri langt unna. Siri Lund gir et eksempel fra hverdagen.

- I vår undervisningsmodell, NordiciD, lever og bor elevene sammen døgnet rundt. 15 timer i døgnet, sju dager i uka. Elevene er til enhver tid sammen med sine norske lærere eller kulturverter. Slik får de nesten aldri en pause verken fra språket eller kulturen. Lærerne er da ansvarlige for undervisningen og kulturvertene for resten av de daglige gjøremålene. Slik som å ha middagen klar hjemme, etter skoletid. Det var i denne settingen at en kulturvert kontaktet meg og synes det var underlig at en av elevene flere dager på rad hadde brukt tøflene hennes som var i størrelse 38. Hun ba om hjelp til å få sagt det hun synes det var litt pinlig, for mannen som hadde tatt tøflene, så ut til å bruke flere skonomre større. Jeg lovde å ta det opp med han, sier Lund.

Hun ba mannen høflig om ikke å gjøre det igjen. Men det samme skjedde de to neste dagene. Mannen tok på seg tøflene til kulturverten da han kom inn i stua.

- Da slo det meg, at jeg kanskje skulle spørre mannen om hvordan det var med tøfler i Syria. I Syria viste det seg at de har en kultur der husverten har mange tøfler i forskjellige størrelser, liggende til felles bruk, som besøkende bare kan bruke.

- For syrerer var dette derfor en helt naturlig ting å gjøre. Og man kan jo lett forestille seg hvor velkommen han følte seg hos oss som bare hadde et par dametøfler i størrelse 38 å tilby han som brukte skonommer 44. Men i respekt for oss, tok han på seg tøflene som var satt frem, slik skikken er i hans hjemland, sier Lund, og tar fram et annet eksempel som handler om å snakke sammen rundt middagsbordet.

- Vi nordmenn er vant til å snakke sammen når vi spiser, både rundt lunsjbordet med kollegaer og rundt middagsbordet med familien. Ofte også med mat i munnen, selv om vi vet at det ikke er helt greit. På et av kursene vi hadde, skilte en elev seg ut under alle måltidene. Han var helt taus til frokost, lunsj, middag og kvelds. Etter noen dager, var det en av oss som kommenterte det. Var det noe galt med maten? Noe galt med oss? Men da han ble spurt, fikk vi svaret: «I min kultur, snakker vi ikke når vi spiser. Vi er tause under måltidene». Her ser vi hvor viktig det er å fortelle hvordan kulturen er. Å få tilgang på den tause kunnskapen. ▶

TEKST: PÅL SUNDØY
pal.sundoy@tk.no

repotasje

Ukrainske flyktningers møte med den norske kulturen

Seks ukrainske flyktninger i Aure gjennomgår et intensivt kurs for å lære seg norsk. Men den største utfordringen er kulturkollisjonene. Hva er det egentlig som kolliderer?

Vi møter tre ukrainske kvinner som er langt borte fra sin egen kultur og eget språk. De har aldri vært i Norge før. 41 år gamle Svetlana Popova er psykolog, Olena Vedmenko (31) er jurist og Yrina Shkovyra (37) drev sitt eget pizzeria. Alle var i fast jobb og levde sine normale liv med familie og venner, før de plutselig måtte reise fra landet. Putins styrker har gjort hjemlandet til et utrygt sted å være. Et land som familiene til de tre kvinnene fortsatt lever i.

Det er ikke vanskelig å forestille seg at tankene deres går til familie og venner som lever i et land i krig, men de er alle fast bestemt på å gjennomføre kurset for å lære seg norsk.

Olena kom til Norge for å besøke en venninne dagen før krigen startet. Hun har mor, bror og mange bestevenner som er igjen i Ukraina.

- Jeg tenker mye på dem og vi har daglig kontakt, forteller hun.

Yrina har mann og familie igjen i Ukraina.

- Jeg savner dem, men det er ikke trygt å dra tilbake. Det er vanskelig, sier Iryna.

Svetlana har datteren sin med seg til Aure, men mannen er igjen for å forsvare landet.

- Jeg har datteren min sammen med meg her på trygge Tustna. Nå håper jeg at det blir mulig for mannen min å komme hit. Det er vanskelig å være borte fra hverandre på denne måten, sier Svetlana.

Flyktningkommune

Aure kommune har så langt tatt i mot 25 ukrainske flyktninger og venter flere i løpet av sommeren. Politikerne i kommunen har vedtatt å ta i mot inntil

100 ukrainske flyktninger, som følge av den pågående flyktingestrømmen fra det krigsherjede landet.

Aure kommune har god erfaring som flyktingkommune og har vært bosettingskommune for flyktninger siden 2009. I perioden 2009-2019 bosatte kommunen 190 flyktninger, inkludert familieforeninger. De fleste av flyktingene kom fra Afghanistan, Eritrea og Syria. Aure har også bosatt enslige mindreårige.

Etter 2019 har ikke Aure bosatt flyktninger i kommunen og flyktingetjenesten ble bygd ned. Med flyktingestrømmen fra Ukraina har behovet kommet på nytt, og kommunen har valgt en ny løsning for å lære ukrainerne det norske språket, der de først gjennomgår åtte uker opplæring via videomøter på internett hjemme, før de fysisk samles i to uker i Kristiansund.

Kurset er i regi av nordmørsbedriften Nordic House med Siri Lund og Frank Øien i spissen.

- Modellen med et kombinert online og stedlig kurs, ble født under pandemien. Da lærte vi som så mange andre at samlinger, kurs og konferanser kan gjennomføres vel så bra på internett med videotjenester som for eksempel Teams og Zoom. Utgangspunktet var språk- og kulturinnlæringsmodellen NordicID, som vi brukte under et forskningsprosjekt vi hadde i 2016 og 2017 i forbindelse med norskopplæring av flyktninger fra Syria, sier Siri Lund.

Immersjon
NordicID tilbyr tilpasset opplæringsløp i norsk språk og kultur for voksne bosatte innvandrere. Løpet bygger på læreplan i norsk og samfunnskunnskap, og det har fire hovedelementer - grunn-

» Elevene er til enhver tid sammen med sine norske lærere eller kulturverter. Slik får de nesten aldri en pause verken fra språket eller kulturen.

kurs, språk- og kulturbad, oppfølging i relevant arbeid eller arbeidspraksis og hverdagsintegrering. Elementene er satt sammen til et opplæringsløp over 133 dager.

Immersjon, eller språkbud som det ofte kalles, bygger på ideen om å lære

andrespråk på samme måte som man i sin tid lærte morsmålet - nemlig gjennom virkelige kommunikasjonssituasjoner. Målet er å oppnå to- eller flerspråklighet uten at det går ut over ferdighetene i morsmålet.

- Så langt vi vet, finnes det svært få